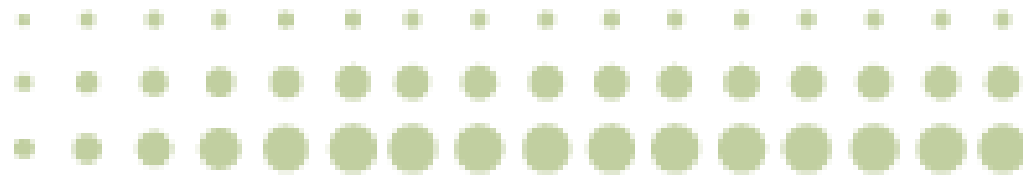

Nasjonale målsettinger for villrein- og høgfjellsforvaltning

Vemund Jaren

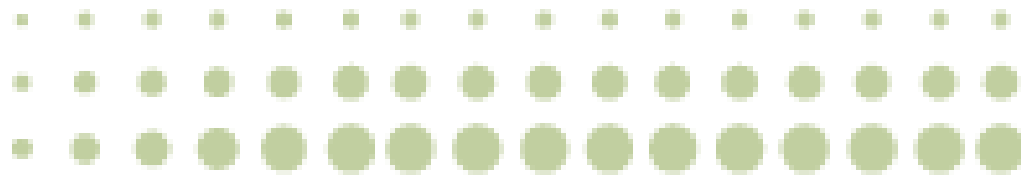
Direktoratet for naturforvaltning

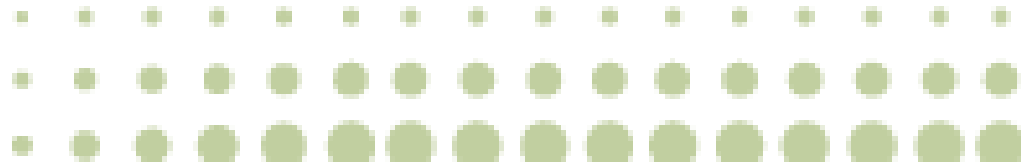

Nasjonale utfordringer i villreinforvaltningen

- Norge har som mål å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2010 (jf FNs toppmøte i Johannesburg 2002 og St.prp.nr.1(2004 – 2005))
- Villreinen er en viktig del av vår natur- og kulturarv, og Norge har et særskilt internasjonalt ansvar for forvaltningen av Europas eneste gjenværende bestander av opprinnelig vill fjellrein (tundrarein)
- Våre villreinområder er med få unntak relativt små og oppdelte, og de er utsatt for et sterkt press fra en rekke ulike brukerinteresser

Dagens største utfordringer

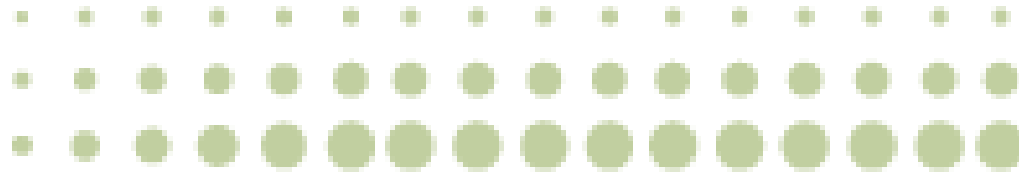
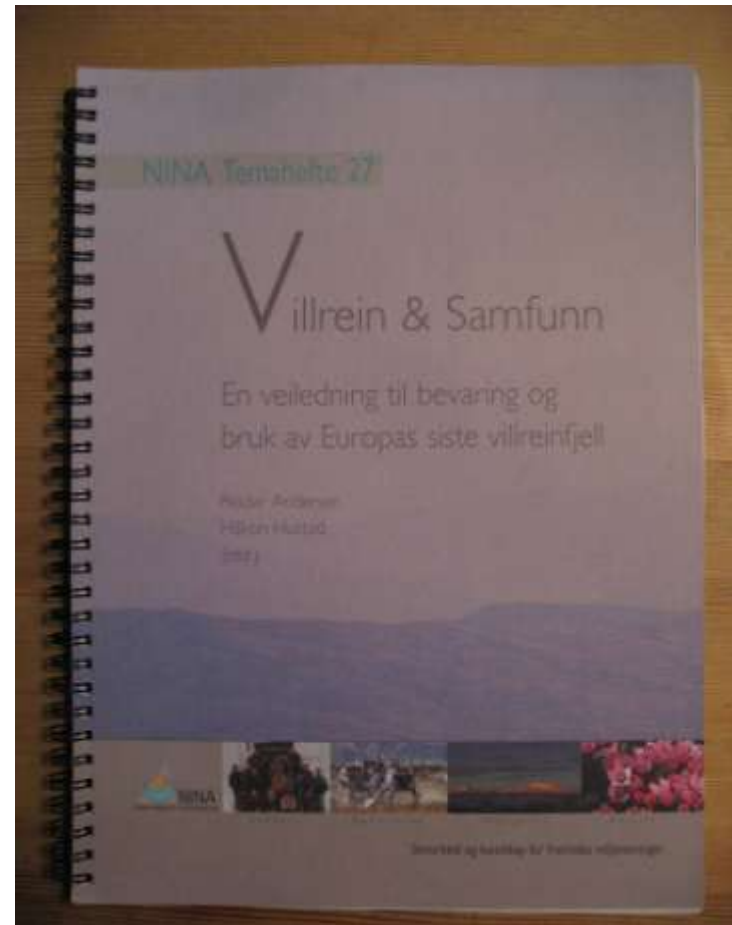

Villrein og Samfunn

Prosjekt gjennomført av
NINA på oppdrag fra DN i
2004 – 2005

Samspill mellom forskerne
og en bredt sammensatt
rådgivningsgruppe med alle
relevante aktører

Tilrådninger fra
rådgivningsgruppa
i NINA temahefte 27

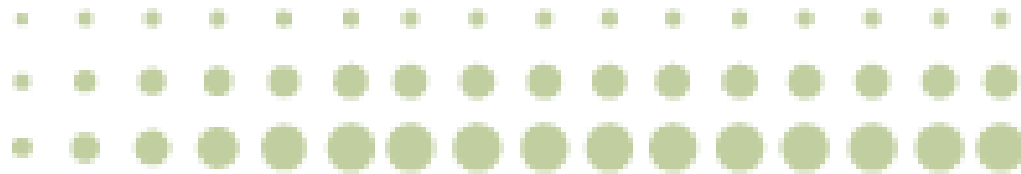

Villrein og Samfunn

5 pilarer som forvaltningen av norske villrein fjell bør stå på i fremtiden:

- Løfte villreinen fra "menighet" til samfunn
- Sterkere fokus på arealforvaltningen
- Slutt på "bit for bit" – forvaltningen
- Større sammenhengende leveområder for villrein
- Tilrettelegge for bærekraftig verdiskapning

Hovedutfordringen er at vi lykkes med å forankre *samtlig*e pilarer slik at byggverket står støtt

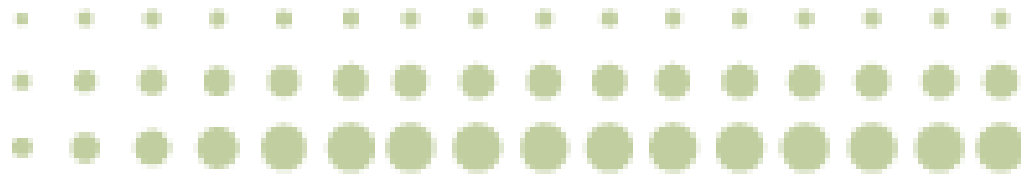
Villrein og Samfunn

- Helhetsperspektiv for sikring av villreinens leveområder:

Det opprettes ni nasjonale villreinområder

- Synliggjøring og verdiforankring av vårt internasjonale ansvar:

Det opprettes to europeiske villreinregioner

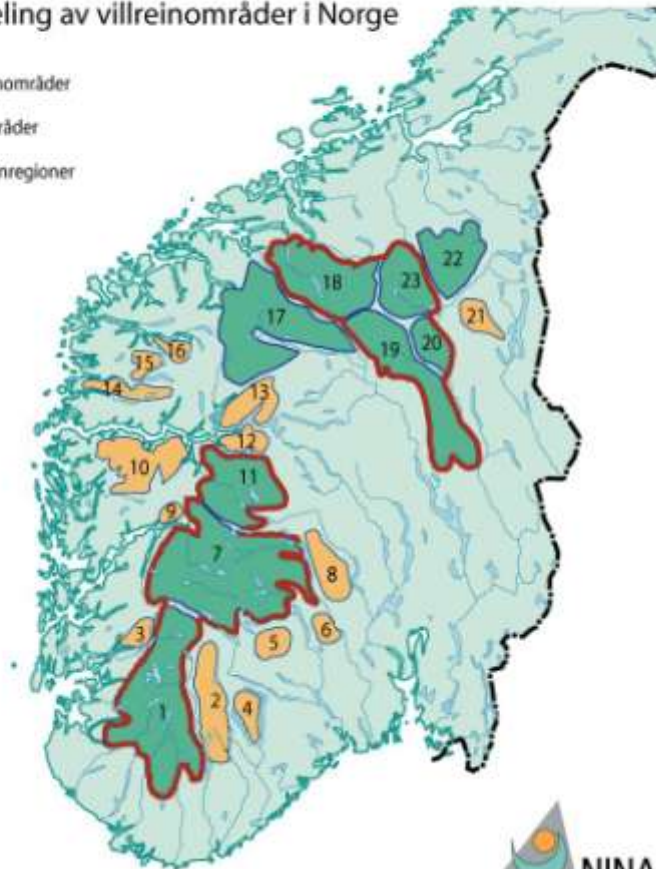
Villrein og Samfunn

Forslag til inndeling av villreinområder i Norge

- Nasjonale villreinområder
- Andre villreinområder
- Europeiske villreinregioner

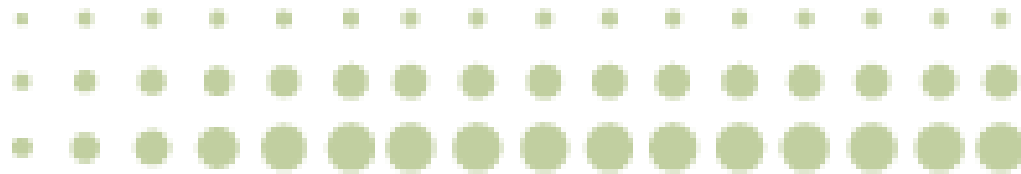
Villreinområder

- 1 Setesdal Ryfylke
- 2 Setesdal Austhei
- 3 Skaulen Etnefjell
- 4 Våmur - Roan
- 5 Brattefjell - Vindeggen
- 6 Blefjell
- 7 Hardangervidda
- 8 Norefjell - Reinsjøfjell
- 9 Oksenhalvøya
- 10 Fjellheimen
- 11 Nordfjella
- 12 Lærdal - Årdal
- 13 Vest - Jotunheimen
- 14 Sunnfjord
- 15 Førdefjella
- 16 Svartebotnen
- 17 Ottadalsområdet
- 18 Snøhetta
- 19 Rondane
- 20 Sørkiletten
- 21 Tolga Østfjell
- 22 Forelhogna
- 23 Knutshø

Villrein og Samfunn

- En differensiert arealforvaltning:
En ny form for Rikspolitiske retningslinjer, regional planlegging og fastsetting av villreingrenser for de nasjonale villreinområder
- Helhetlig strategi for håndtering av ferdsel:
Kanalisering og styring gjennom frivillige ordninger, kombinert med aktivisering av ferdselsregulerende regelverk

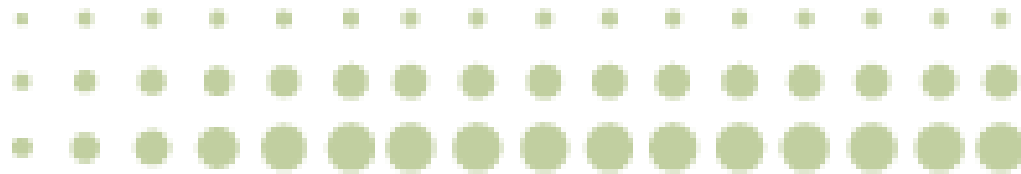
Villrein og Samfunn

Arealforvaltningen

Arealplanlegging eller områdevern? **Ja takk, begge deler**

Områdevern etter særlov

- Naturvernloven §§ 3 og 5 – nasjonalparker og landskapsvernområder
- Viltloven § 7, 2.ledd – biotopvernområder
- Bestemmelsene foreslått samlet i ny Lov om bevaring av natur, landskap og biologisk mangfold (NOU 2004:28)

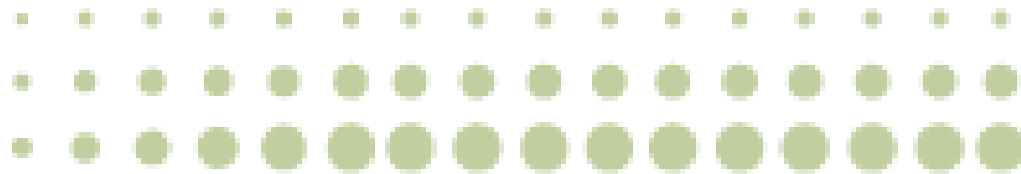

Villrein og Samfunn

Arealforvaltningen

- Vern etter naturvernloven forutsetter en stor grad av urørthet. Områdene som vernes blir i mange tilfeller for små til å dekke villreinens behov for sesongbeiter og ulike funksjonsområder innenfor hele fjellområdet.
- Økt utbyggingspress – særlig i form av hytter, veger og annen infrastruktur/tilrettelegging for reiseliv
- ”Fjellteksten” i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 – signaliserer økt bruk av verneområdene og særlig randområdene omkring disse med tanke på næringsutvikling og verdiskaping
- **Rådgivningsgruppa mener derfor at det er et klart behov for å gjøre spesielle grep gjennom *arealplanlegging etter plan- og bygningsloven* dersom en skal kunne oppnå målsettingen om å bevare funksjonelle områder med livskraftige villreinstammer i framtida.**

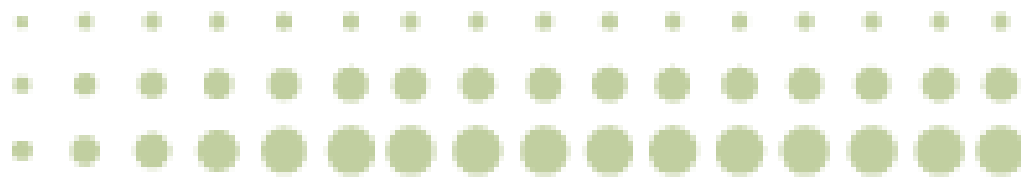

Villrein og Samfunn

Arealforvaltningen

Rådgivningsgruppas forslag til hovedstrategier:

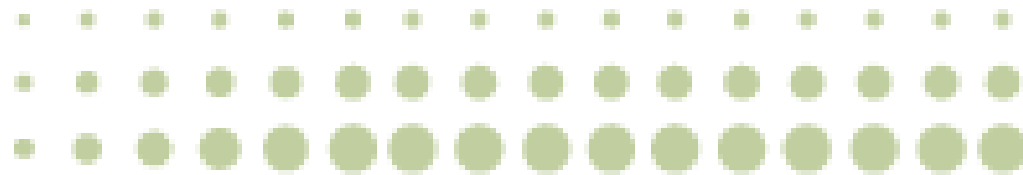
- *Helhetsperspektiv for villrein fjellene i Sør-Norge.*
- *Statlig ansvar og koordinering – en ny form for rikspolitiske retningslinjer og fastsetting av villreingrenser for nærmere angitte fjellområder*
- *Lokal mobilisering og oppfølging - regional arealplanlegging gjennom fylkes- og kommuneplanlegging*
- *Styrket rolleforståelse og samarbeidsrutiner mellom aktørene*
- *Bedre og målrettet kunnskapsgrunnlag i forhold til samfunnsmessig arealforvaltning*
- *Større fokus på tilrettelegging av ferdsel i arealplanleggingen*

Villrein og Samfunn

- Bestandsforvaltningen:
En modernisert forvaltning og et bedre og mer helhetlig overvåkingssystem
- Villrein som kvalitetsbudbringer for levende fjellbygder:
Kriterier for ivaretagelse av villreinen og kulturen rundt den.
”Levende fjell – levende bygd”

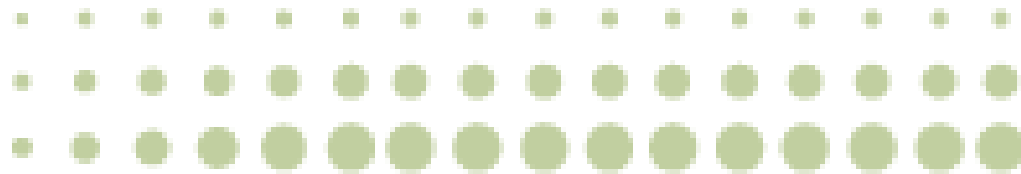
Villrein og Samfunn

- En samlet overbygning for forvaltningen av våre villreinfjell:

Opprettelse av et sørnorsk fjellråd

- En mer samlet nasjonal politikk for våre villreinfjell:

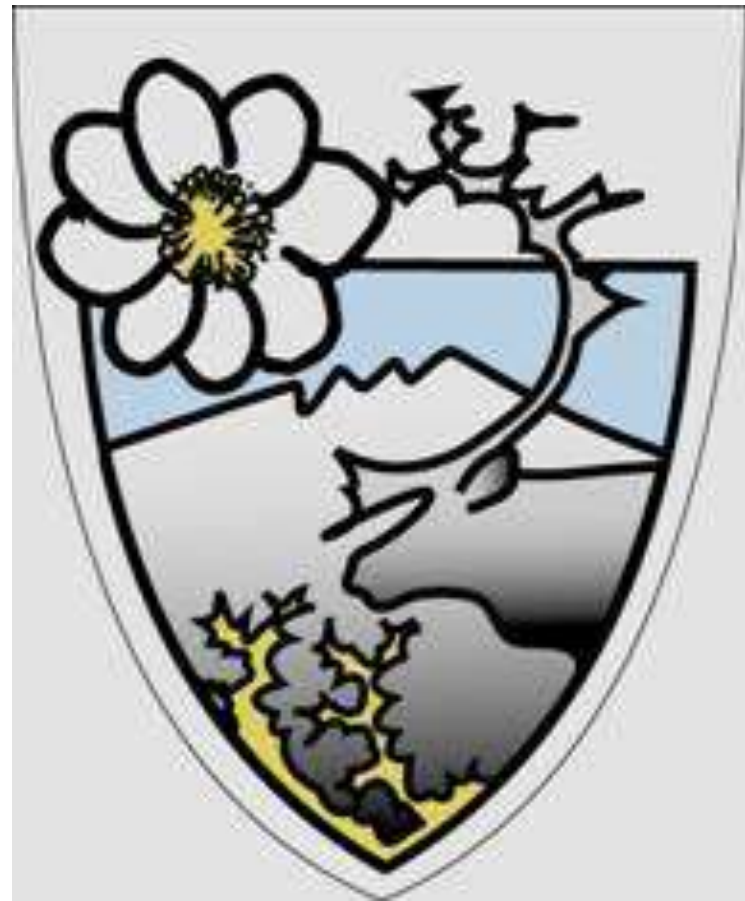
Nasjonal tiltaksplan og Stortingsmelding

Villrein og Samfunn

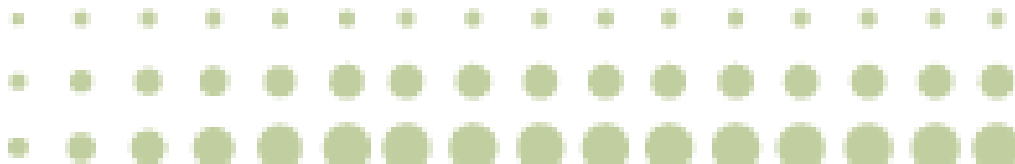
"Om du ikke
bestiger
fjellet
får du ingen
utsikt over
dalen"

Villreinen i den nasjonale miljøvernpolitikken

- Nasjonalt resultatmål: **Villreinens leveområder skal sikres**
- Innst.S.nr.228(2004-2005):
Komiteen støtter de arealpolitiske målene slik de er listet opp i meldingen, og vil særlig understreke at **villreinens leveområder skal sikres....**

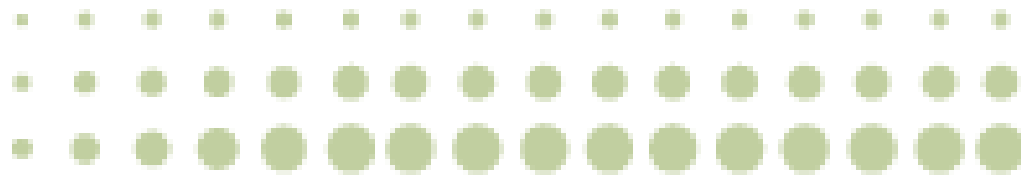

St.meld.nr.26 (2006 – 2007)

Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand

- Miljøkvaliteter i landskapet skal bevares og styrkes gjennom økt kunnskap om verdier og bevisst planlegging og arealpolitikk.
- Fjellområdene skal forvaltes som landskap der kultur- og naturressursene, næringsmessig utnyttning og friluftsliv sikres og gjensidig utfyller hverandre.
- Villreinens leveområder skal sikres gjennom bedre kunnskapsgrunnlag og varige grenser mot utbygging i regionale og kommunale planer.
- Reindriftens arealgrunnlag skal sikres og avklares i forhold til andre bruks- og verneinteresser gjennom kommunale og regionale planprosesser.
- Fritidsbebyggelse skal lokaliseres og utformes med vekt på landskap, miljøverdier, ressursbruk og estetikk.

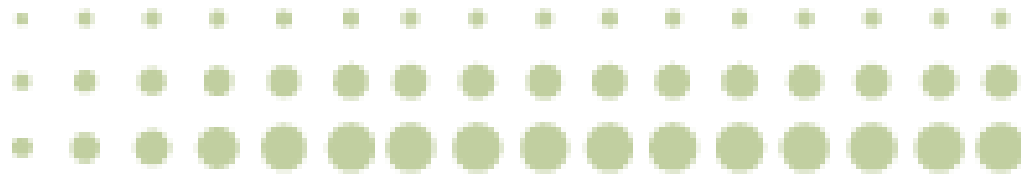
St.meld.nr.26 (2006 – 2007)

Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand

5.1 Strategiske grep for en bærekraftig arealpolitikk

Regjeringen vil:

- Forbedre beslutningsgrunnlaget for arealpolitikken gjennom bedre kartlegging av nasjonale verdier, større krav til kommunal oppdatering av planer og økt vekt på regional planlegging og koordinering.
- Sikre at arealbruken understøtter målet om å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2010.

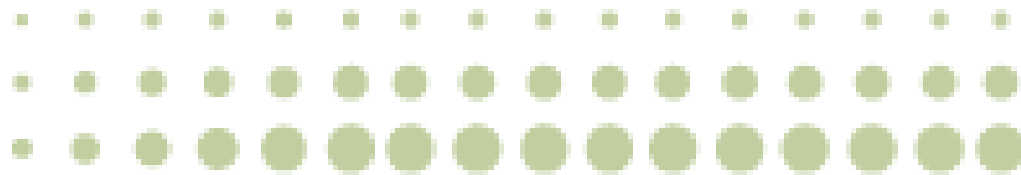
St.meld.nr.26 (2006 – 2007)

Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand

5.3.1 Landskapet som nasjonal ressurs og grunnlag for lokal utvikling

Regjeringen vil:

- Øke bevisstheten om landskapets betydning i kommunal og regional planlegging og utvikling i samsvar med forpliktelsene i den europeiske landskapskonvensjonen
- Øke kunnskapen om endringer i landskapet og hva de betyr for miljø, samfunn og enkeltmenneske.
- Utvikle bedre metoder og verktøy for sikring og utvikling av landskapsverdier.

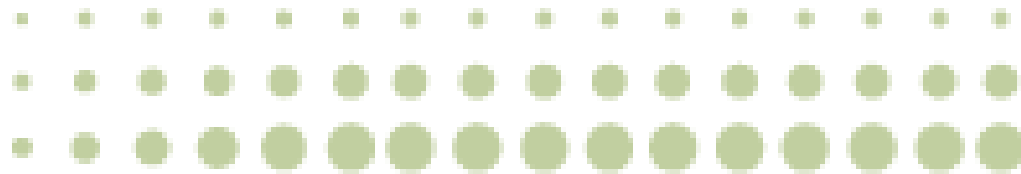
St.meld.nr.26 (2006 – 2007)

Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand

5.3.3 En helhetlig arealforvaltning i fjellområdene

Regjeringen vil:

- Stimulere til at fylkeskommuner, fylkesmenn og kommuner samarbeider om regionale planer for fjellregionene som avklarer langsiktige rammer for blant annet hyttebygging, næringsutvikling og store infrastrukturtiltak
- Stimulere til bedre samordning mellom verneforvaltning og forvaltning etter plan- og bygningsloven og andre lover i fjellet.

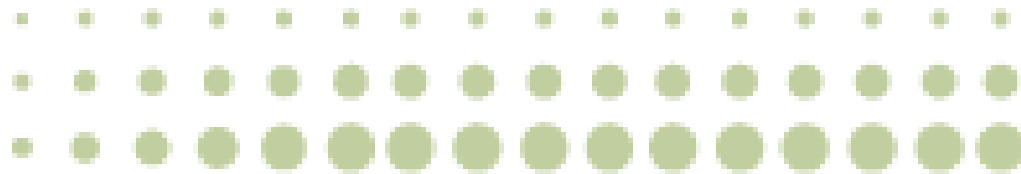
St.meld.nr.26 (2006 – 2007)

Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand

5.3.4 Sikring av villreinsens leveområder

Regjeringen vil:

- Sikre villreinsens sentrale plass i norsk fjellfauna, gjennom regionale planer og etablering av europeiske og nasjonale villreinområder.

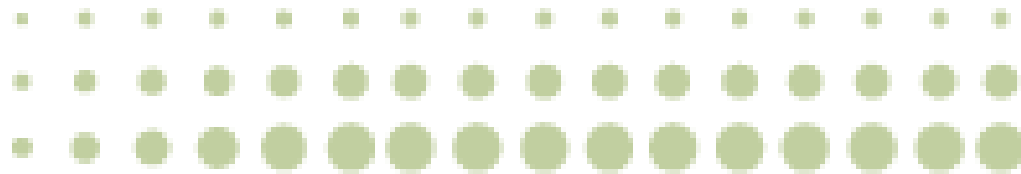
St.meld.nr.26 (2006 – 2007)

Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand

5.3.5 En politikk som sikrer bærekraftig bruk av reindriftenes arealer

Regjeringen vil:

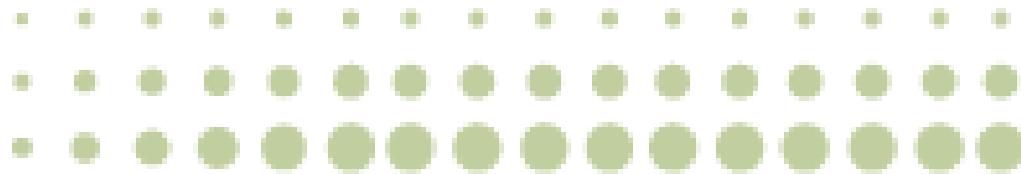
- Videreføre arbeidet med å sikre en bærekraftig bruk av reinbeiteressursene.
- Stimulere til avklaring og sikring av reindriftenes arealer gjennom regional og kommunal planlegging.
- Øke kunnskapsgrunnlaget om reindriftenes arealbehov og virkningen av arealmessige endringer og inngrep.

Kartlegging av villreinens leveområder

- Oppdrag fra MD til DN: Framskaffe et oppdatert og kvalitetssikret kartgrunnlag til bruk som beslutningsgrunnlag i regionale planprosesser
- DN har i oktober 2007 gitt tilskudd til Stiftelsen Norsk Villreinsenter for gjennomføring av 3 delprosjekter: NVS Nord ansvarlig for Rondane – Sølknletten, NVS Sør ansvarlig for Hardangervidda og Setesdalsområdene
- Oppnevnt 3 prosjektgrupper med ansvar for hvert sitt delprosjekt – levering 1.halvår 2008
- Kart og datagrunnlag skal inn i Naturbase og Villreinklienten

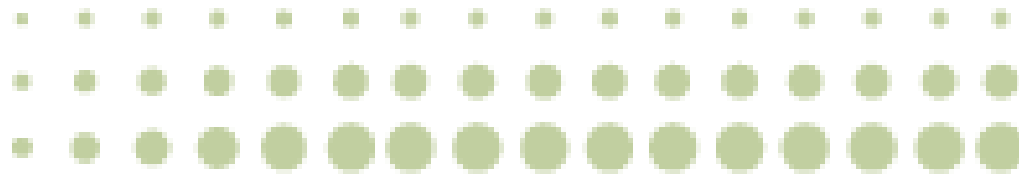

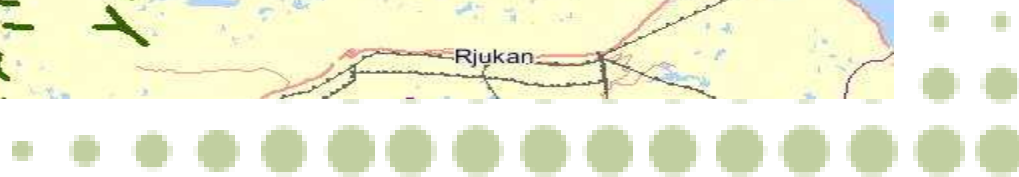
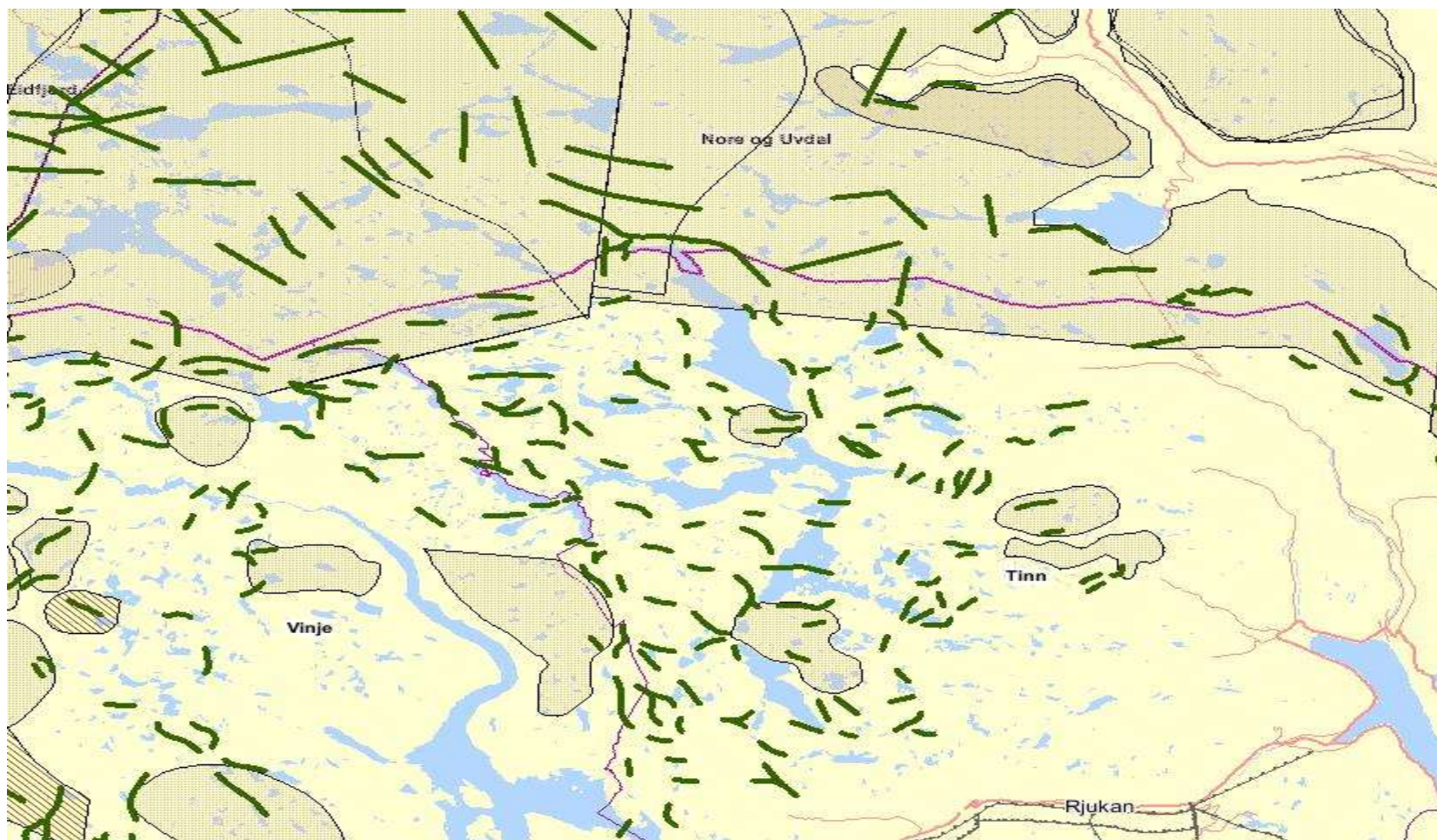
Villreinklienten

- WMS-kartklient med innsynsløsning som viser villreinkart fra DN's Naturbase sammen med andre relevante temakart

<http://dnweb5.dirnat.no/wmsdn/villrein.asp>

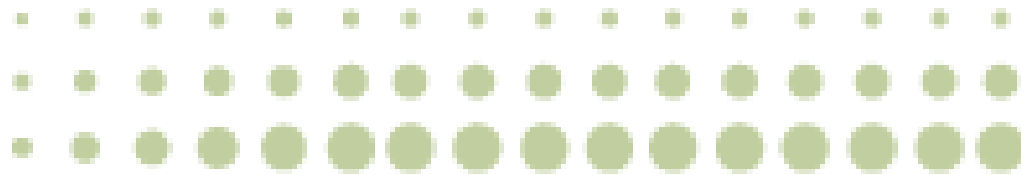

Problemer med eksisterende kartgrunnlag: Ofte ikke sammenheng over fylkes- og kommunegrenser

Formål med nytt kartprosjekt

- Sammenføring av ikke sammenhengende datasett mellom kommuner
- Faglig gjennomgang av særlig viktige funksjonsområder med lokal prosess
- Bruk av kvantitative data (stedfesta tellinger og individposisjoneringer) til supplering og kvalitetssikring av kvalitative data (viltkartobjekter basert på intervju med lokale ressurspersoner)
- Framstilling av et samlet temakart som inneholder både viktige funksjonsområder og en biologisk fundert yttergrense for villreinsens leveområde

Framtidsbehov

- At en i tillegg til kart over reinens registrerte bruk av leveområdene kan framstille kart som på en objektiv måte viser områdenes potensial som leveområde for rein, og beitenes tilstand, utvikling og tilgjengelighet

